

УДК 339.9; 339.72

Колосов І. П.

ФІНАНСУВАННЯ СВІТОВИМ БАНКОМ ПРОЕКТУ ПЕРЕДАЧІ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ В УКРАЇНІ

Досліджено питання фінансування Світовим банком Проекту передачі електроенергії. Головна його мета полягає в розширенні потужності енергосистеми з передачі електроенергії та зниженні її втрат. У рамках проекту "Укренерго" здійснить реабілітацію семи підстанцій у різних регіонах країни, що дасть змогу знизити щорічні втрати в енергомережах. Метою проектів у секторі електроенергетики є також поліпшення якості поставання електроенергії, щоб забезпечити відповідність вітчизняної галузі західноєвропейським стандартам. Удосконалення мережі передачі електроенергії сприятиме збільшенню обсягів торгівлі України електроенергією, у тому числі з Європейським Союзом. Ключовою проблемою, яка потребує нагального розв'язання, є незадовільний технічний стан енергетичного сектору України, що продовжує погіршуватись унаслідок старіння основних фондів. Більшість генеруючих активів та мереж енергопостачання зношена та неефективна, переважна частина блоків теплових електростанцій перевищили межу фізичного зношення й потребує модернізації або заміни, більшість блоків атомних електростанцій наближається до межі проектного терміну експлуатації. Визначено, що баланс потужності енергосистеми України характеризується дефіцитом регулюючих потужностей, що зумовлює нераціональне використання наявних ресурсів та високий рівень втрат.

Ключові слова: міжнародні фінансові організації, Світовий банк, фінансування енергетичного комплексу, проектне фінансування.

Рис. 1. Табл. 3. Літ. 11.

Колосов І. П.

ФИНАНСИРОВАНИЕ ВСЕМИРНЫМ БАНКОМ ПРОЕКТА ПЕРЕДАЧИ ЭЛЕКТРОЭНЕРГИИ В УКРАИНЕ

Исследован вопрос финансирования Всемирным банком Проекта передачи электроэнергии. Главная его цель заключается в расширении мощности энергосистемы по передаче электроэнергии и снижении ее потерь. В рамках проекта "Укрэнерго" осуществит реабилитацию семи подстанций в различных регионах страны, что позволит снизить ежегодные потери в энергосетях. Целью проектов в секторе электроэнергетики является также улучшение качества поставки электроэнергии, чтобы обеспечить соответствие отечественной отрасли западноевропейским стандартам. Совершенствование сети передачи электроэнергии будет способствовать увеличению объемов торговли Украины электроэнергией, в том числе с Европейским Союзом. Ключевой проблемой, требующей неотложного решения, является неудовлетворительное техническое состояние энергетического сектора Украины, которое продолжает ухудшаться вследствие старения основных фондов. Большинство генерирующих активов и сетей энергоснабжения изношено и неэффективно, большая часть блоков тепловых электростанций превысили предел физического износа и нуждается в модернизации или замене, большинство блоков атомных электростанций приближается к пределу проектного срока эксплуатации. Определено, что баланс мощности энергосистемы Украины характеризуется дефицитом регулирующих мощ-

© Колосов І. П., 2016

ностей, что приводит к нерациональному использованию имеющихся ресурсов и высокому уровню потерь.

К л ю ч е в ы е с л о в а : международные финансовые организации, Всемирный банк, финансирование энергетического комплекса, проектное финансирование.

Ivan Kolosov

WORLD BANK FUNDING POWER TRANSMISSION PROJECT IN UKRAINE

The issue of financing the Power Transmission Project by the World Bank is under investigation in the article. The main goal of the project is to increase the capacity of the national power grid during the electricity transmission and reduce its losses. Within the framework of the "Ukrenergo" project, seven substations in different regions of the country are to be rehabilitated, which will help reduce annual losses in the grid. The projects in the electricity sector are also aimed at improving the quality of electricity supply to ensure that the domestic industry complies with Western European standards. Improving electricity transmission network will increase the volume of Ukraine's trade in electricity, including with the European Union. A key problem that requires urgent solution is unsatisfactory technical condition of the domestic energy sector, which continues to deteriorate due to aging fixed assets. Most of the generating assets and supply chains are worn out and ineffective; the majority of thermal power units have exceeded the limit of physical wear and need upgrading or replacing; most units of nuclear power plants are close to the end of the project lifetime. The study determines that the balance of power grid capacity in Ukraine is characterized by the deficiency of regulatory capacity, which leads to inefficient use of available resources and a high level of losses.

Key words: international financial institutions, the World Bank, the financing of the energy sector, project financing.

JEL classification: F21, F34, F35.

Енергетичний сектор України стикається із серйозними викликами в підтримці безпеки, надійності та якості постачання енергоносіїв унаслідок затримок із реформуванням енергетичного сектору, негативного фінансового стану енергетичних підприємств та браку інвестицій, а також через затягування з ремонтом і обслуговуванням зношеної інфраструктури. Ці проблеми загрожують сталості економічного зростання, призводять до забруднення довкілля та підвищення вартості соціальних послуг. Отже, поліпшення ситуації в цьому секторі, безумовно, належить до найвищих стратегічних пріоритетів. У 2010 р. Україна підписала Договір про заснування енергетичного співтовариства і взяла на себе зобов'язання виконувати його вимоги [1].

Дослідженню питань фінансової діяльності міжнародних фінансових інституцій, у тому числі Світового банку, присвячено багато праць вітчизняних вчених, зокрема О. Білоруса [2], А. Гальчинського [3], В. Колосової [4] та ін. Водночас залишається актуальним дослідження питань ролі Світового банку у фінансуванні інвестиційних проектів у енергетичному секторі України.

Метою впровадження Проекту з передачі електроенергії (рисунок) [6] є підвищення безпеки, надійності, ефективності та якості енергопостачання шляхом реабілітації передавальних підстанцій та підвищення потужностей мережі передачі електроенергії. Також проект ставить за мету посилити інституційний потенціал і технічні можливості оператора енергетичної системи

МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ

Номер проекту	<i>P096207</i>	Позика/кредит	<i>IBRD 4868-UA</i>
Дата початку	<i>5 грудня 2008 р.</i>	Дата закриття	<i>30 червня 2016 р.</i>
Загальна сума позики, дол. США	<i>200 млн</i>	Всього: вибірка, дол. США	<i>189,14 млн</i>
Дата реструктуризації	<i>8 грудня 2015 р.</i>	Додаткове фінансування	—
Рейтинг досягнення цілей проекту	<i>Помірно задовільно</i>	Загальний ІР рейтинг	<i>Помірно задовільно</i>

Рисунок. Основні дані Проекту з передачі електроенергії

Джерело: Official Documents-Amendment to the Loan Agreement for Loan 4868-UA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://documents.worldbank.org/curated/en/980441468129291592/Official-Documents-Amendment-to-the-Loan-Agreement-for-Loan-4868-UA>.

“Укренерго” таким чином, щоб останній міг гарантувати безпечну й надійну роботу електромереж високої напруги, а отже – надавати якісніші послуги споживачам.

- Проект сприяє розв’язанню низки взаємопов’язаних проблем сектору:
- реабілітації трансформаторних підстанцій, що передбачає заміну застарілого високовольтного обладнання й установку сучасних систем релейного захисту та автоматизації підстанцій;
 - зміцненню мережі ліній електропередачі через розширення підстанції ПС-330 кВ “Бар” та будівництво ліній електропередачі завдовжки 72,9 км і напругою 330 кВ;
 - стабілізації Кримської електроенергетичної системи;
 - організаційно-технічній розбудові “Укренерго”, що передбачає створення інформаційної системи управління (ІСУ) в масштабах усієї компанії “Укренерго”;
 - впровадженню Кодексу електромереж.

Група експертів, з урахуванням поточного стану справ щодо установки обладнання, закупленого за рахунок економії в межах Проекту, а також узятих “Укренерго” зобов’язань прискорити процес установки обладнання, що залишилося, протягом наступного місяця, стану консультативної діяльності щодо підготовки техніко-економічного обґрунтування (ТЕО) і тендерної документації для другого Проекту з передачі електроенергії, прогресу у сфері закупівель послуг зовнішніх аудиторів, постійні зусилля уряду щодо реформи оптового ринку електроенергії, рекомендує підвищити загальну оцінку перебігу реалізації проекту до рівня “задовільно”.

Девальвація національної валюти в 2014 і 2015 рр. призвела до значного збільшення вартості обслуговування річного боргу “Укренерго” (проценти плюс погашення основного кредиту) за зобов’язаннями щодо своїх позик в іноземній валюті, у тому числі отриманих від міжнародних фінансових інституцій (МФІ). При затвердженні тарифів “Укренерго” регулюючий орган повинен передбачити достатні асигнування, щоб дозволити “Укренерго” виконувати щорічні фінансові зобов’язання.

Згідно з вимогами Бюджетного кодексу України, Міністерство фінансів України має щороку встановлювати обмеження для державних підприємств,

яких вони повинні дотримуватися при зверненні на вибірку коштів МФІ. Бюджет, виділений Міністерством у загальному державному бюджеті на 2016 р. для “Укренерго”, не є достатнім для здійснення вибірки решти 6,8 млн дол. США, а на початку лютого в “Укренерго” вказали на відсутність коштів у сумі 300 млн грн. Документи на перерозподіл бюджетних коштів були підготовлені й направлені до Міністерства енергетики та вугільної промисловості України (далі – Міненерговугілля) і Міністерства фінансів України. Цей процес триває дотепер, і якщо він не завершиться вчасно, це створить небезпеку неможливості здійснення жодної вибірки коштів [7].

На підставі даних “Укренерго” три з чотирьох індикаторів рівня досягнення цілей проекту були виконані або перевиконані (табл. 1), що підтверджує переваги підвищення рівня безпеки, надійності, ефективності і якості енергопостачання за рахунок інвестицій (відновлення та збільшення потужностей мережі передачі електроенергії).

Не було повністю досягнуто показника реалізації концепції функціонування оптового ринку електроенергії (ОРЕ). У 2013 р. парламент ухвалив і Президент України підписав Закон України “Про засади функціонування ринку електричної енергії України”, що відповідає вимогам 2-го енергетичного пакета ЄС, і поступово почалася його реалізація [8].

У 2015 р. уряд за сприяння ЄС та Секретаріату Енергетичного співтовариства і міжнародних фінансових інституцій почав працювати над новим законом про ринок електроенергії, що узгоджується зі стандартами 3-го енергетичного пакета ЄС. Також було розроблено план реалізації реформ у сфері функціонування оптового ринку електроенергії і представлено у Верховній Раді України проект Закону “Про ринок електричної енергії України” [9], розробленого Міненерговугілля у тісній співпраці із Секретаріатом Енергетичного співтовариства на виконання розпоряджень Кабінету Міністрів України “Про затвердження Плану заходів з виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України та Стратегії сталого розвитку “Україна-2020” у 2015 році” від 04.03.2015 № 213-р та “Про схвалення розроблених Міністерством енергетики та вугільної промисловості планів імплементації деяких актів законодавства ЄС в енергетичній сфері” від 08.04.2015 №346-р.

Законопроект спрямований на виконання зобов’язань України за Договором про заснування Енергетичного Співтовариства та Угодою про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, а має на меті імплементацію актів законодавства Енергетичного співтовариства у сфері енергетики. До них належать: Директива 2009/72/ЄС про спільні правила внутрішнього ринку електричної енергії та про скасування Директиви 2003/54/ЄС; Регламент (ЄС) 714/2009 щодо умов доступу до мережі транскордонної передачі електроенергії, яким скасовується Регламент (ЄС) 1228/2003; Директива 2005/89/ЄС стосовно заходів для забезпечення безпеки інвестування до системи електропостачання та інфраструктури. Законопроект враховує окремі норми Законів України “Про засади функціонування ринку електричної енергії України” та “Про електроенергетику”, водночас істотно змінюючи структуру чинного законодавства, котрим регламен-

Т а б л и ц я 1

Результативність реалізації проекту

Індикатори досягнення цілей проекту	Цільовий показник на 2015 р.	Результати за 2015 р.
1. Обсяг непоставленої електроенергії зменшився щонайменше на 35 ГВт год/рік. Втрати під час передачі скоротилися на 14 МВт; напруга на реконструйованих підстанціях, включених до проекту, – в межах допустимого діапазону	Обсяг непоставленої електроенергії зменшився щонайменше на 35 ГВт год/рік. Втрати під час передачі скоротилися на 14 МВт; напруга на реконструйованих підстанціях, які входять до проекту, – в межах допустимого діапазону	Обсяг непоставленої електроенергії знизився щонайменше на 35 ГВт год/рік. Втрати під час передачі скоротилися на 14 МВт; напруга на реконструйованих підстанціях, включених до проекту, – в межах допустимого діапазону. Кількість відключень на ПС "Південна", "Першотравнева", "Дніпродзержинська" та "Азовська" вийшла на цільовий рівень, прийняття розподільчого пристрою на ПС "Чайкіне" не було завершено через форс-мажорну ситуацію
2. Реалізація концепції функціонування оптового ринку електроенергії (ОРЕ)	Розроблення ринкових правил, нормативно-правової бази нової моделі енергоринку	Розроблені ринкові правила та закон про новий ринок електроенергії
3. Лінії передачі, які було побудовано або відновлено в рамках проекту	72,9 км	72,9 км
4. Щорічні втрати електроенергії на території дії проекту / загальний чистий обсяг генерації	1,7 % / 155,78 МВт/год	1,68 % / 140 МВт/год

Джерело: Official Documents-Amendment to the Loan Agreement for Loan 4868-UA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://documents.worldbank.org/curated/en/980441468129291592/Official-Documents-Amendment-to-the-Loan-Agreement-for-Loan-4868-UA>.

тується функціонування ринку електричної енергії з метою імплементації третього енергетичного пакету. Основною його метою є забезпечення надійного та безпечного постачання електричної енергії споживачам з урахуванням їхніх інтересів, мінімізація витрат на послуги постачання електричної енергії шляхом визначення на законодавчому рівні організаційної структури та принципів функціонування ринку електричної енергії, основних засад і передумов його реформування.

У законопроекті передбачено організацію ринку електричної енергії з таких складових [9]: 1) двосторонні договори; 2) ринок “на добу наперед”; 3) внутрішньодобовий ринок; 4) балансуючий ринок; 5) ринок допоміжних послуг; 6) роздрібний ринок.

Основні умови діяльності учасників ринку електричної енергії та взаємовідносин між ними, згідно із законопроектом, регулюються нормативно-правовими актами, які регламентують його впровадження, зокрема: 1) правилами ринку, які, в тому числі, визначають правила функціонування балансуючого ринку та ринку допоміжних послуг; 2) правилами ринку “на добу наперед” та внутрішньодобового ринку; 3) кодексами системи передачі, систем розподілу; 4) кодексом комерційного обліку; 5) правилами постачання електричної енергії споживачам.

Навіть до затвердження нового закону про ринок електроенергії уряд України за підтримки Світового банку завершив розроблення Правил цього ринку, а також інших документів, необхідних для функціонування нового ОРЕ. Зазначені правила ґрунтуються на законі про ринок електричної енергії, включаючи основи балансуючого ринку, “ринку на день вперед” і внутрішньоденний ринок. Нині уряд працює над іншими елементами нової моделі ринку.

Таким чином, група експертів рекомендує зберегти рейтинг досягнення цілей проекту на рівні “помірно задовільно” [10].

Узгоджені заходи із зазначенням дат і обов’язків за Проектом з передачі електроенергії наведено в табл. 2.

На кінець травня 2016 р. було підписано 21 контракт на загальну суму близько 195,8 млн дол. США, з яких 13 повністю завершені й освоєні, 2 договори припинено у зв’язку з форс-мажорними обставинами, 1 контракт перебуває в процесі розірвання, 5 контрактів майже завершено (табл. 3).

Слід зазначити, що в межах першого Проекту передачі електроенергії ситуація з рахунками (прибуток/збитки) за рік залежатиме від рівня додаткового резервування.

У 2016 р. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики (НКРЕ), схвалила подальше збільшення тарифів “Укренерго”. Середній тариф (без урахування ПДВ) у 2016 р. становитиме близько 6,316 коп./кВт·год порівняно з 4,586 коп./кВт·год. у 2015 р. Це допоможе компанії виконати фінансові зобов’язання в 2016 р., включаючи, зокрема, збільшення зобов’язань з обслуговування боргу в розмірі близько 1498 млн грн (1090 млн грн у 2015 р.) і вищий ступінь фінансування внутрішніх інвестицій на основі тарифів на рівні 4481 млн грн (383 млн грн у 2015 р.).

Відповідно до фінансових умов позики для Проекту передачі електроенергії, було передбачено, що “Укренерго” щорічно забезпечуватиме розмір по-

Заходи щодо реалізації проекту з передачі електроенергії

Заходи	Відповідальний	Термін виконання
Детальний моніторинг реалізації проекту: контракти UE/003 “Закупівля високовольтних вимикачів для підстанцій 750 кВ” та UE/003A “Поставка додаткових високовольтних вимикачів для підстанцій 750 кВ”; контракт UE/004 “Релейний захист та автоматика для підстанцій 750 кВ”	“Укренерго”	30 червня 2016 р.
Припинення договору з реконструкції ПС 330 кВ “Сімферополь” (контракт UE/007)	“Укренерго”	30 червня 2016 р.
Припинення договору за контрактом UE/002/1 “Реабілітація ПС 330 кВ “Чайкіне”	“Укренерго”	30 червня 2016 р.
Припинення договору з реконструкції підстанцій Дніпровської електричної мережі (контракт UE/001): контракт UE/001/2 “Реабілітація ПС 330 кВ “Першотравнева”	“Укренерго”	30 червня 2016 р.
Аудит рахунків компанії і проекту в 2015 р. Надання Світовому банку результатів аудиту рахунків компанії і проекту, проведеного в 2015 р. за МСФО Проведення аудиту рахунків проекту за 9 місяців 2016 р.	“Укренерго”	30 червня 2016 р., жовтень 2016 р.
Надання Світовому банку інформації, потрібної для економічного і фінансового аналізу, необхідного для написання Звіту про завершення виконання і результати проекту (ICR)	“Укренерго”	30 червня 2016 р.
Доопрацювання ICR Позичальника (Додаток)	“Укренерго”	31 серпня 2016 р.

Джерело: Official Documents-Amendment to the Loan Agreement for Loan 4868-UA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://documents.worldbank.org/curated/en/980441468129291592/Official-Documents-Amendment-to-the-Loan-Agreement-for-Loan-4868-UA>.

точного коефіцієнта (оборотні активи / поточні зобов’язання) не менше 1,2, а коефіцієнт покриття обслуговування боргу (чистий прибуток плюс амортизація плюс проценти, поділено на суму процентних та кредитних виплат) не менше 1,2 [11].

Коефіцієнт співвідношення поточних активів і зобов’язань “Укренерго” як у 2013 р., так і в 2014 р., не відповідали мінімальному значенню. Умови стосовно співвідношення показників було замінено коефіцієнтом самофінансування (чисті грошові кошти від операцій після зміни оборотного капіталу, поділені на середньорічні капітальні витрати попередніх, поточних і наступних п’яти років). Згідно з умовами позики, “Укренерго” повинне підтримувати коефіцієнт самофінансування в розмірі не менше 25 %, починаючи з 2015 р. Відповідність цим умовам оцінюватиметься, коли будуть доступні перевірені фінансові відомості за 2015 р.

Таблиця 3

Поточний статус договорів

	Опис контракту	Номер контракту / Тип закупівель	Сума контракту, млн дол. США	Освоєно, млн дол. США	Освоєно, %			Дата підписання контракту	Завершення контракту
					консалтинг	поставлені товари	виконані роботи		
1	Реабілітація підстанцій енергосистеми Дніпровської електричної мережі	Гівденна	11,4	11,4	100	100	100	15.07.2011	Завершений
		Першограєвська	7,5	7,5	80	64	60	15.07.2011	Буде припинено
		Дніпродзержинська	11,1	11,1	100	100	100	15.07.2011	Завершений
2	Реабілітація підстанцій енергосистеми Донбасу	Чайкіне	11,4	10,6	93	66	0	20.12.2011	Буде припинено
		Азовська	5,0	4,3	86	100	100	20.12.2011	Завершений
3	Високовольтні вимикачі для підстанцій 750 кВ	UE/003 Товари	20,6	20,5	99	100	96	31.12.2010	30 червня 2016 р.
3А	Додаткові високовольтні вимикачі для підстанцій 750 кВ	UE/003А Товари	22,1	21,9	99	100	93	26.10.2011	30 червня 2016 р.
3В	Вінницькі підстанції 750 кВ	UE/003В Лот 1 Товари	13,6	13,4	99	100	н/п	09.06.2015	Завершений
		UE/003В Лот 2 Товари	11,6	6,85	59	100	н/п	02.06.2015	Завершений
4	Релейний захист та автоматика для підстанцій 750 кВ	UE/004 S&I	36,5	35,4	97	99	88	31.05.2012	Завершений
5	Будівництво лінії електропередачі 330 кВ Бар-Дністер	UE/005 S&I	14,5	14,5	100	100	100	29.12.2010	Завершений
5А	Поставка гір'яна ізоляторів для ВЛ 330 кВ	UE/005А S&I	0,8	0,8	100	100	н/п	20.10.2015	Завершений
6	Розширення підстанції 330 кВ "Бар"	UE/006 S&I	14,1	14,1	100	100	100	31.03.2011	Завершений

Закінчення табл. 3

	Опис контракту	Номер контракту / Тип закупівель	Сума контракту, млн дол. США	Освоєно, млн дол. США	Освоєно, %			Дата підписання контракту	Завершення контракту
					консалтинг	поставлені товари	виконані роботи		
7	Модернізація підстанції 330 кВ "Сімферополь" (Крим)	UE/007 S&I	2,9	2,0	69	98	11	31.01.2012	Буває припинено
8	Модернізація засобів управління підстанцій в Криму	UE/008 S&I	6,4	6,4	100	100	100	30.12.2011	Завершений
<i>Консалтингові послуги</i>									
10	Закупівлі та управління проектом	UE/010	1,3	1,1	87	н/п	н/п	10.02.2009	Завершений
10А	Закупівлі та управління проектом	UE/010А	1,8	1,6	89	н/п	н/п	27.06.2013	30 червня 2016 р.
11	Інформаційна система управління	UE/011 консалтинг	0,5	0,5	100	н/п	н/п	27.01.2012	Завершений
12	Аудит рахунків проекту і компанії на 2008–2011 рр. на 2012 р. на 2013–2016 рр.	UE/012 консалтинг	0,3 0,1 0,2	0,3 0,1 0,1	100 100 50	н/п н/п н/п	н/п н/п н/п	28.10.2009 11.02.2013 18.04.2014	Завершений Завершений Листопада 2016 р.
14	Переоцінка необоротних активів	UE/014 консалтинг	2,0	2,0	100	н/п	н/п	06.06.2012	Завершений

Примітка. н/п – не передбачено.

Джерело: Official Documents-Amendment to the Loan Agreement for Loan 4868-UA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://documents.worldbank.org/curated/en/980441468129291592/Official-Documents-Amendment-to-the-Loan-Agreement-for-Loan-4868-UA>.

Умови обслуговування боргу *Debt-Service Coverage Ratio* (DSCR) (значне резервування для покриття збитків від курсової різниці та знецінення активів у 2014 р.) вплинули на чистий дохід “Укренерго” згідно з обліковою базою. Проте таке резервування призводить до безготівкових платежів, які не впливають на грошовий потік “Укренерго” за рік. Для розрахунку DSCR Розділом 1 (b) (iii) (B) Додатка до Угоди про проект передбачається, що при обчисленні витрат амортизація та інші операційні безготівкові платежі повинні бути вилучені. На цій підставі DSCR “Укренерго” в 2014 р. дорівнювало 4,9, що відповідає обумовленим вимогам (щонайменше 1,2) [10].

Проект продовжує дотримуватись прийнятних механізмів фінансового управління і не має жодних серйозних проблем у сфері впровадження та фідучіарних ризиків, цілком відповідаючи вимогам фінансової звітності. Проміжні фінансові звіти (включаючи останній, станом на 31 березня 2016 р.) були отримані у встановлений термін, розглянуті й оцінені як прийнятні для Банку. Перевірені аудитором фінансові звіти як за Проектом, так і за суб’єктами надаються щорічно. Аудиторські перевірки Проекту є некваліфікованими. Натомість останній аудит суб’єкта у 2014 фінансовому році мав кваліфікований висновок, оскільки значна частина активів компанії перебувала на тимчасово окупованій території України.

Загалом проект значно поліпшив безпеку, надійність, ефективність і якість електропостачання шляхом реабілітації передавальних підстанцій та посилення мережі передачі електроенергії й будівництва нової лінії електропередачі (ЛЕП) 330 кВ. Проект також підтримує різні заходи технічної допомоги, а також надає підтримку в реконструкції старого обладнання на критично важливих трансформаторних підстанціях. Важливо відзначити не тільки прямі державні інвестиції в Проект, а й ті, що здійснювалися поза його межми, які сприяли досягненню належних показників і накопиченню досвіду.

Зауважимо, що звіт Позичальника має містити: а) оцінку мети діяльності, проектування, впровадження та операційний досвід; б) оцінку результатів діяльності порівняно з досягненням узгоджених цілей; в) оцінку власної діяльності Позичальника при підготовці й виконанні роботи, з приділенням особливої уваги отриманим урокам, які можуть бути корисними в майбутньому; г) оцінку діяльності Банку, будь-яких учасників співфінансування або інших партнерів під час підготовки та здійснення робіт, у тому числі щодо ефективності їх відносин; д) опис запропонованих механізмів для майбутньої роботи проекту. “Укренерго” надаватиме Банку інформацію про економічні, фінансові, соціальні, інституційні й екологічні умови, за яких була реалізована ця робота, а також про результати реалізації та діяльності (відповідно до термінів, зазначених в юридичних документах).

Реформування ринку електроенергії в Україні з урахуванням ефективної співпраці зі Світовим банком сприятиме стимулюванню інвестицій в енергетичну галузь, справедливій конкуренції між виробниками та постачальниками електричної енергії в умовах рівних прав і можливостей, що забезпечуватиметься шляхом удосконалення правил роботи ринку, недопущення дискримінації його учасників, можливості інтеграції в європейські ринки електричної енергії.

Реалізація проекту має на меті підвищення надійності системи передачі електроенергії та підтримку запровадження оптового ринку електроенергії в Україні. Завдяки його виконанню буде забезпечено підтримку вітчизняного енергетичного сектору, стратегічно важливого для країни. Ці інвестиції сприятимуть розробленню планів інтеграції відновлювальної енергії із застосуванням технологій інтелектуальних мереж для передачі електроенергії. Фінансування також спрямоване на запровадження механізмів оптового ринку електроенергії, а також підвищення конкурентоспроможності цього ринку шляхом подальшої інтеграції української мережі в Європейську мережу операторів системи передачі електроенергії. Це дасть змогу зміцнити не лише національну, а й регіональну енергетичну безпеку.

Список використаних джерел

1. Протокол про приєднання України до Договору про заснування Енергетичного Співтовариства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_a27.
2. Білорус О. Г. Гіперфінансіалізація світової економіки та її глобальні проблеми й наслідки / О. Г. Білорус // Фінанси України. – 2014. – № 10. – С. 24–31.
3. Гальчинський А. С. Основи економічних знань / А. С. Гальчинський, П. С. Єщенко, Ю. І. Палкін. – 2-ге вид., переробл. і доповн. – К. : Вища шк., 2009. – 543 с.
4. Колосова В. П. Інституціональні чинники та наслідки реформування міжнародних фінансових організацій / В. П. Колосова // Фінанси України. – 2015. – № 10. – С. 32–52.
5. Official Documents-Amendment to the Loan Agreement for Loan 4868-UA [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://documents.worldbank.org/curated/en/980441468129291592/Official-Documents-Amendment-to-the-Loan-Agreement-for-Loan-4868-UA>.
6. Угода про позику (Проект з передачі електроенергії) між Україною та Міжнародним банком реконструкції та розвитку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996_063.
7. Про державний бюджет на 2016 рік : закон України від 25.12.2015 № 928-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/928-19>.
8. Про засади функціонування ринку електричної енергії України : закон України від 24.10.2013 № 663-VII [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/663-18>.
9. Проект Закону про ринок електричної енергії України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=4493&skl=9.
10. Ukraine. Power transmission project (Loan 4868-UA). World bank project implementation support mission // AIDE-MEMOIRE. – May 23–31, 2016. – 19 p.
11. Укренерго [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrenergo.energy.gov.ua/Pages/main.aspx>.

References

1. Verkhovna Rada of Ukraine. (2010). *Protokol pro pry`yednannya Ukrayiny` do Dohovoru pro zasnuvannya Enerhety`chnoho Spivtovary`stva* [Protocol concerning the accession of Ukraine to the Treaty establishing the Energy Community] (*International act*

- No. 994_a27, December 15). Retrieved from http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/994_a27 [in Ukrainian].
2. Bilorus, O. H. (2014). Hiperfinansializaciya svitovoyi ekonomiky` ta yiyi hlobal`ni problemy` j naslidky` [The hyperfinancialisation of the world economy, its global problems and consequences]. *Finansy` Ukrayiny`* [Finance of Ukraine], 10, 24-31 [in Ukrainian].
 3. Hal`chy`ns`ky`j, A. S., Yeshhenko, P. S., & Palkin, Yu. I. (2009). *Osnovy` ekonomichny`ch znan`* [Essentials of economics] (2nd ed.). Ky`yiv: Vy`shha shkola [in Ukrainian].
 4. Kolosova, V. P. (2015). Insty`tucional`ni chy`nny`ky` ta naslidky` reformuvannya mizhnarodny`ch finansovy`ch orhanizacij [Institutional factors and consequences of reformation of international financial organizations]. *Finansy` Ukrayiny`* [Finance of Ukraine], 10, 32-52 [in Ukrainian].
 5. The World Bank. (2016). *Official Documents-Amendment to the Loan Agreement for Loan 4868-UA*. Retrieved from <http://documents.worldbank.org/curated/en/980441468129291592/Official-Documents-Amendment-to-the-Loan-Agreement-for-Loan-4868-UA>.
 6. Verkhovna Rada of Ukraine. (2007). *Uhoda pro pozy`ku (Proekt z peredachi elektroenerhiyi) mizh Ukrayinoyu ta Mizhnarodny`m bankom rekonstrukciyi ta rozvy`tku* [Loan Agreement (Power Transmission Project) between Ukraine and the International Bank for Reconstruction and Development] (*Official document* No. 996_063, November 9). Retrieved from http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996_063 [in Ukrainian].
 7. Verkhovna Rada of Ukraine. (2015). *Pro derzhavny`j byudzheth na 2016 rik* [On State Budget for 2016] (*Law* No. 928-VIII, December 25). Retrieved from <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/928-19> [in Ukrainian].
 8. Verkhovna Rada of Ukraine. (2013). *Pro zasady` funkcionuvannya ry`nku elektry`chnoyi enerhiyi Ukrayiny`* [On the Principles of operation electricity market of Ukraine] (*Law* No. 663-VII, October 24). Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/663-18> [in Ukrainian].
 9. Verkhovna Rada of Ukraine. (2016). *Proekt Zakonu pro ry`nok elektry`chnoyi enerhiyi Ukrayiny`* [Draft Law on Electricity Market Ukraine] (*Draft Law* No. 4493, April 21). Retrieved from http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=4493&skl=9 [in Ukraine].
 10. The World Bank. (2016). *Ukraine. Power transmission project (Loan 4868-UA). World bank project implementation support mission*. Retrieved from <http://www.worldbank.org>.
 11. *Oficijny`j sayt Ukrenerho* [Official web-site of Ukrenerho]. Retrieved from <http://www.ukrenergo.energy.gov.ua/Pages/main.aspx>.